

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij enkele fracties de behoefte de Minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de brief d.d. 27 februari 2017 bevattende de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 6 maart 2017. Tevens is voor dit Schriftelijk Overleg geagendeerd: het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 6 februari 2017 (21 501-02, nr. 1720).

De voorzitter van de commissie,
Eijsink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Minister inzake de Raad Buitenlandse Zaken van 6 maart 2017. Deze leden hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie danken de Minister voor de geannoteerde agenda. Zij hebben een aantal vragen en opmerkingen over de genoemde agendapunten.

Veiligheid & defensie

De Minister schrijft dat de Hoge Vertegenwoordiger voor een effectievere planning en aansturing van militaire EU-trainingsmisaties heeft voorgesteld een *Military Planning and Conduct Capacity* (MPCC) op te richten. De leden van de VVD-fractie zien de meerwaarde van een effectieve planning en aansturing, maar plaatsen tegelijkertijd kanttekeningen bij wat dit kan betekenen voor de zeggenschap over militaire eenheden. Kan de Minister bevestigen dat de MPCC geen (sluipende) overdracht van bevoegdheden is en ook geen stap in de richting van Europese zeggenschap over Nederlandse eenheden die op missie zijn? Anders geformuleerd: blijft met het instellen van de MPCC gewaarborgd dat lidstaten zelf het laatste woord hebben over de inzet van hun militaire eenheden? Graag een toelichting.

De leden van de PvdA-fractie zijn, zoals eerder gezegd, tevreden dat er op Europees niveau serieus werk wordt gemaakt van meer samenwerking en afstemming op het gebied van defensie. De instabiliteit aan de buitengrenzen en de onvoorspelbaarheid van president Trump maken het noodzakelijk dat Europa meer het heft in eigen hand neemt.

De leden van de PvdA-fractie delen de mening van het kabinet dat permanente en gestructureerde samenwerking (PESCO) een toevoeging kan zijn aan de versterking van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid. Daarbij ondersteunen de genoemde leden ook het algemene principe van een Europa van kopgroepen, waarin landen op diverse beleidsterreinen niet per se met 28 lidstaten tegelijk optrekken, maar waar ruimte is voor kleinere groepen lidstaten die gezamenlijke initiatieven nemen. Dit vergroot de kans dat daadwerkelijk stappen voorwaarts worden gezet, bijvoorbeeld op het gebied van defensiesamenwerking, maar ook bijvoorbeeld op het gebied van klimaat en migratie.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de Minister kan aangeven hoe deze algemene discussie binnen de EU nu speelt? Op welke manier bestaat het risico dat de «kopgroepen» op verschillende beleidsterreinen altijd uit dezelfde lidstaten zullen bestaan, en op die manier een scheidslijn door de EU zal komen te lopen?

Ten aanzien van PESCO horen de leden van de PvdA-fractie graag wat de verwachting is qua tijdspad. Op welke termijn zal er meer duidelijkheid komen over de toegevoegde waarde van PESCO, de criteria voor deelname en de projecten of initiatieven die in PESCO-verband kunnen worden opgepakt?

Externe dimensie migratie

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister om een overzicht te geven – uitgesplitst per land – met daarin genoemd:

- de afspraken die met dat land tot nu toe zijn gemaakt in de migratie-compacts;

- de effecten die dat tot nu toe heeft gehad;
- de inzet van het kabinet bij het maken van verdere afspraken met die landen;
- de landen met wie het kabinet ook nog afspraken wil maken op het terrein van migratie.

De leden van de PvdA-fractie zijn verontrust over de recente berichten uit Libië. UNICEF heeft alarm geslagen over de situatie van vluchtelingenkinderen, die slachtoffer zouden zijn van geweld, uitbuiting en seksueel misbruik door mensensmokkelaars en militieën. De omstandigheden in detentiecentra in het land, waar veel vluchtelingen terecht komen, zouden dramatisch zijn. Graag horen de leden van de PvdA-fractie een reactie van het kabinet op de genoemde berichten, en dan specifiek in het kader van de migratieafspraken die de EU wil maken met Libië.

De leden van de PvdA-fractie hebben ook kennis genomen van berichten ten aanzien van een vermeend akkoord met Tunesië. In diverse media verscheen het bericht dat Italië, met steun van de Europese Commissie, dichtbij het sluiten van een akkoord met Tunesië is. Tunesië zou als onderdeel van dit akkoord 200 migranten per maand gaan opvangen, die per boot vanuit Libië zijn vertrokken, maar op zee zijn onderschept. In Tunesië zouden migranten vervolgens asiel voor Europa kunnen aanvragen. In ruil krijgt Tunesië geld en ondersteuning bij inlichtingen en politiewerk in de strijd tegen terreur. Graag horen de leden van de PvdA-fractie een reactie van de Minister. Kloppen deze berichten? Wat zijn de juridische obstakels voor een dergelijk akkoord?

Egypte

De leden van de PvdA-fractie horen graag een nieuwe update aangaande het strafproces tegen fotojournalist Mahmoud Abu Zeid, beter bekend als Shawkan, die in 2013 werd gearresteerd toen hij met zijn camera het wrede optreden vastlegde van de veiligheidsdiensten, waarbij honderden demonstranten om het leven kwamen. Inmiddels hangt hem de doodstraf boven het hoofd. Eerder deed de Minister de toezegging om vertegenwoordigers van de Nederlandse ambassade aanwezig te laten zijn bij de zitting van 17 januari, waar het strafproces tegen Abu Zeid werd vervolgd. Volgens berichten is er op 25 februari een nieuwe zitting geweest. Graag horen de genoemde leden een laatste stand van zaken. Daarnaast horen deze leden graag of de Minister bereid is om de situatie van Abu Zeid, maar ook die van andere politieke gevangenen, aan te kaarten tijdens het gesprek met de Egyptische Minister van Buitenlandse Zaken Sameh Shoukry.

Jemen

De Minister schrijft dat het kabinet tijdens de Raad zal aandringen op agendering van de situatie in Jemen in de eerstvolgende RBZ van 3 april. De leden van de VVD-fractie vragen of de Minister reeds concreter kan aangeven wat de Nederlandse inzet op 3 april zal zijn ten aanzien van Jemen?